

25 lat członkostwa Polski w NATO

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Ocena znaczenia przystąpienia Polski do NATO.....	1
Poparcie dla członkostwa Polski w NATO	4
Przynależność do NATO a niepodległość Polski.....	7
Przynależność do NATO a bezpieczeństwo Polski	10
Postrzeganie pewności Sojuszu Północnoatlantyckiego	12
Stosunek do stacjonowania wojsk innych państw NATO w Polsce.....	15

Kiedy 12 marca 1999 roku w mieście Independence (USA) ówczesny minister spraw zagranicznych Bronisław Geremek przekazał na ręce amerykańskiej sekretarz stanu Madeleine Albright akt przystąpienia Polski do Traktatu Północnoatlantyckiego, nasz kraj stał się formalnie jego stroną – członkiem Sojuszu Północnoatlantyckiego. Miesiąc przed 25. rocznicą tego wydarzenia¹ zapytaliśmy Polaków o jego ocenę, postrzeganie skutków, ich osobisty stosunek do członkostwa Polski w NATO, a także o poczucie pewności wsparcia ze strony sojuszników w przypadku zagrożenia polskich granic oraz stosunek do stacjonowania w Polsce wojsk innych państw sojuszniczych.

OCENA ZNACZENIA PRYZYSTĄPIENIA POLSKI DO NATO

Polska droga do NATO poprzez „Partnerstwo dla pokoju”, przy początkowym sprzeciwie Rosji, rodziła wątpliwości, czy u jej końca będzie rzeczywiście pełne członkostwo w Sojuszu Północnoatlantyckim i czy NATO, do którego Polska wejdzie, będzie takie samo jak w okresie istnienia Układu Warszawskiego. Ostatecznie 16 grudnia 1997 roku w Brukseli ministrowie spraw zagranicznych państw NATO podpisali protokoły akcesyjne dla Polski, Czech i Węgier. Dwanaście dni później przedstawiciele tych krajów po raz pierwszy uczestniczyli (na prawach obserwatorów) w cotygodniowym spotkaniu Rady Północnoatlantyckiej na szczeblu ambasadorów. W styczniu 1998 roku – na nieco ponad rok przed oficjalnym przyjęciem Polski do NATO, po tym, jak pierwsze

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (406) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 8 do 18 lutego 2024 roku na próbie liczącej 994 osoby (w tym: 60,7% metodą CAPI, 24,9% – CATI i 14,4% – CAWI).

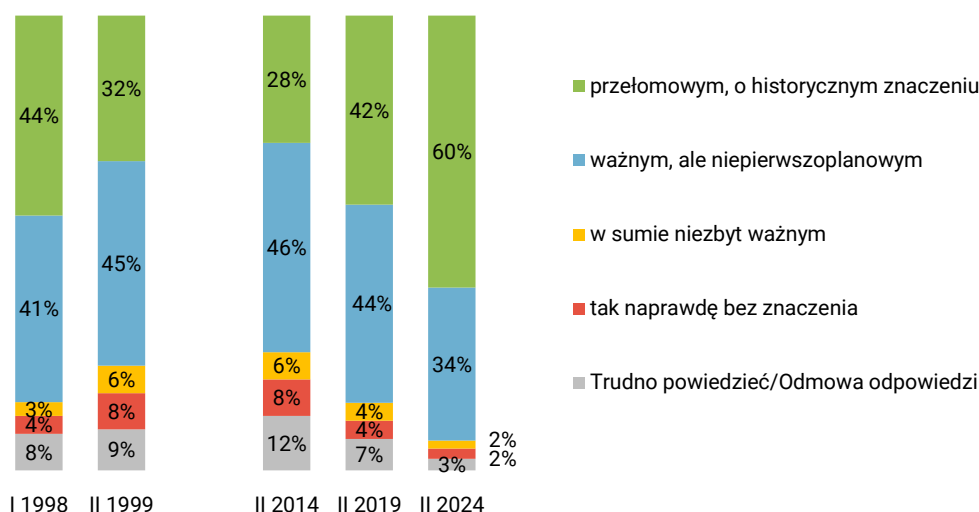
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

państwa członkowskie Sojuszu Północnoatlantyckiego ratyfikowały przystąpienie naszego kraju do tej organizacji – zdecydowana większość Polaków uznawała wejście do NATO za ważne wydarzenie, w tym 44% postrzegало je jako przełomowe, o historycznym znaczeniu.

Badania przeprowadzone w lutym 1999 roku² – niemal w przededniu wejścia naszego kraju do NATO, po formalnym zaproszeniu Polski, Czech i Węgier do przystąpienia do Traktatu Północnoatlantyckiego i tuż przed przyjęciem przez polski parlament ustawy o jego ratyfikacji – pokazały, że wydarzenie to nieco spowszedniało Polakom, przypisywali mu bowiem mniejsze znaczenie niż rok wcześniej. Zwiększyła się co prawda grupa badanych, dla których było ono ważne, choć niepierwszoplanowe, zmalała jednak liczba tych, którzy uznawali przystąpienie do NATO za wydarzenie o znaczeniu przełomowym.

CBOS

RYS. 1. Czy, Pana(i) zdaniem, przystąpienie do NATO było dla Polski wydarzeniem:

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Pytanie w latach 1998, 1999 brzmiało: „Czy, Pana(i) zdaniem, przystąpienie do NATO będzie dla Polski wydarzeniem: ”

Przed 15. rocznicą przynależności Polski do NATO rozkłady opinii były niemal identyczne jak w przeddzień oficjalnego przyjęcia naszego kraju do sojuszu, natomiast w roku 2019 – tuż przed 20. rocznicą tego wydarzenia – odnotowaliśmy znaczący przyrost odsetka przekonanych, że przystąpienie Polski do NATO było wydarzeniem przełomowym, o historycznym znaczeniu i w efekcie opinie polskiego społeczeństwa bardziej zbliżyły się do formułowanych w styczniu 1998 roku, kiedy kwestia członkostwa naszego kraju w sojuszu północnoatlantyckim była już przesądzona, ale jeszcze niesformalizowana.

² Zob. komunikat CBOS „W przeddzień przystąpienia do NATO”, luty 1999 (oprac. M. Strzeszewski).

Obecnie przekonanie, że przystąpienie Polski do NATO było wydarzeniem przełomowym, o historycznym znaczeniu, podziela aż trzy piąte (60%) ankietowanych (najwięcej w historii tych badań – od roku 2019 wzrost o 18 punktów procentowych). Dodatkowo co trzeci (34%) uważa to wydarzenie za ważne, choć niepierwszoplanowe. Marginalne są natomiast grupy bagatelizujących wagę tego wydarzenia – 2% uznaje je za niezbyt ważne i tyle samo (2%) uważa, że tak naprawdę pozbawione jest ono znaczenia. Warto też podkreślić, iż obie te grupy są mniejsze niż we wcześniejszych badaniach, a w porównaniu z rokiem 2019 zmniejszyły się o połowę (czyli o 2 punkty procentowe). Zmniejszyła się też grupa niepotrafiących ocenić wagi tego wydarzenia (z 7% do 3%) i również jest ona najmniejsza w historii tych badań (zob. rysunek 1).

Podobnie jak w poprzednich pomiarach³ opinie o znaczeniu przystąpienia Polski do NATO różnicuje przede wszystkim⁴ deklarowane zainteresowanie polityką – im jest ono większe, tym częściej dostrzegana jest ranga tego wydarzenia (w szczególności za przełomowe, o historycznym znaczeniu, uważa je od 30% badanych, których polityka praktycznie nie interesuje, do 80% deklarujących bardzo duże lub duże zainteresowanie polityką). W porównaniu z rokiem 2019 we wszystkich wyróżnionych grupach wzrosły odsetki uważających przystąpienie Polski do NATO za wydarzenie przełomowe, o historycznym znaczeniu, a największa zmiana nastąpiła w ocenach osób, które same określiły swoje zainteresowanie polityką jako nikłe i przyznały, że często ich uwadze umykają nawet ważne wydarzenia (wzrost z 29% do 53%). Obecnie jedynie ci, których polityka w ogóle nie interesuje, najczęściej oceniają, że przystąpienie do NATO było dla Polski wydarzeniem ważnym, ale niepierwszoplanowym (44%).

TABELA 1

W marcu 1999 roku Polska została oficjalnie przyjęta do NATO. Czy, Pana(i) zdaniem, przystąpienie do NATO było dla Polski wydarzeniem:	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką:							
	bardzo duże lub duże – uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce		średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia		nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia		żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje	
	2019	2024	2019	2024	2019	2024	2019	2024
	procentowanie w kolumnach							
– przełomowym, o historycznym znaczeniu	69	80	48	59	29	53	20	30
– ważnym, ale niepierwszoplanowym	28	20	41	36	59	40	43	44
– w sumie niezbyt ważnym	1	1	4	1	4	2	5	6
– tak naprawdę bez znaczenia	1	0	3	2	1	1	11	10
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	2	0	3	2	8	4	20	10

³ Zob. komunikat CBOS „20 lat członkostwa Polski w NATO”, marzec 2019 (oprac. B. Badora).

⁴ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

Spśród analizowanych zmiennych społeczno-demograficznych opinie o wadze tego wydarzenia najbardziej różnicuje obecnie poziom wykształcenia badanych, a im jest on wyższy, tym większy odsetek przypisujących przystąpieniu Polski do NATO przełomowe, historyczne znaczenie – od 46% w grupie z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym do 73% wśród respondentów z wyższym wykształceniem (zob. tabelę aneksową 1). Takim ocenom sprzyja też posiadanie sprecyzowanych poglądów politycznych i niezależnie od tego, gdzie na osi lewica-centrum-prawica badani je lokują, to w większości są zdania, że przystąpienie do NATO było dla Polski wydarzeniem przełomowym, o historycznym znaczeniu. Natomiast wśród tych, którzy nie potrafią umieścić swoich poglądów na tej osi, opinie są podzielone, czy było to wydarzenie przełomowe, czy też tylko ważne, ale niepierwszoplanowe (43% wobec 42%). Warto też dodać, iż przekonaniu, że przystąpienie do NATO było dla Polski wydarzeniem przełomowym, o historycznym znaczeniu, sprzyja obecnie identyfikacja z lewicą (70% w tej grupie), a poprzednio najczęściej taki pogląd wyrażają deklarujący poglądy prawicowe. Opinie w tej kwestii różnicuje ponadto płeć badanych, przy czym mężczyźni znacznie częściej niż kobiety uważają przystąpienie do NATO za wydarzenie przełomowe, o historycznym znaczeniu (67% wobec 53%), natomiast kobiety częściej niż mężczyźni uznają je za wydarzenie ważne, ale niepierwszoplanowe (39% wobec 28%).

POPARCIE DLA CZŁONKOSTWA POLSKI W NATO

Od 1999 roku przynależność Polski do NATO popierała zdecydowana większość Polaków (zob. rysunek 2). Agresywne działania Rosji w stosunku do Ukrainy są jednak czynnikiem wyraźnie wzmacniającym społeczne poparcie dla przynależności Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego. Znacząco wyższy jego poziom notujemy od kwietnia 2014 roku, kiedy to po „referendum” na Krymie i aneksji tego półwyspu przez Federację Rosyjską grupa popierających przynależność Polski do NATO zwiększyła się – w stosunku do wcześniejszego, lutowego pomiaru z tamtego roku – aż o 19 punktów procentowych. Jednocześnie zaś o 16 punktów zmniejszył się wówczas odsetek osób twierdzących, że jest im obojętne, czy nasz kraj jest członkiem NATO czy też nie⁵. Wzrost poparcia dla członkostwa w NATO zarejestrowaliśmy w 2014 roku jeszcze przed atakami prorosyjskich separatystów na wschodzie Ukrainy i przed eskalacją przemocy w tym regionie. W marcu 2022 roku⁶, w pierwszych dniach po rozpoczęciu zbrojnej inwazji Rosji na Ukrainę, pronatowskie postawy w polskim społeczeństwie jeszcze bardziej się umocniły i poparcie dla członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim osiągnęło rekordowy poziom – przynależność Polski do NATO popierało 94% ankietowanych, przy czym aż 75% stanowili zdecydowani zwolennicy członkostwa, a zaledwie 0,5%

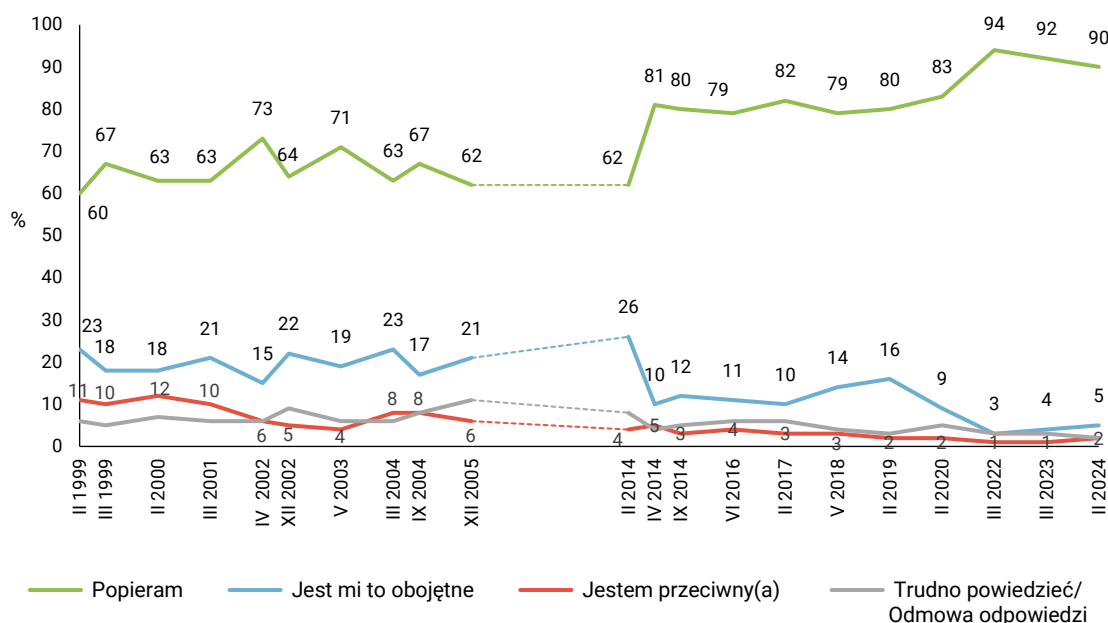
⁵ Zob. komunikat CBOS „Polacy o bezpieczeństwie narodowym i NATO”, kwiecień 2014 (oprac. K. Kowalczyk).

⁶ Zob. komunikat CBOS „Stosunek do NATO i obecności wojsk sojusznicych w Polsce”, marzec 2022 (oprac. B. Badora).

– przeciwnicy, natomiast 3% deklaruowało obojętność. W marcu 2022 roku, w porównaniu z poprzednim pomiarem z lutego 2020 roku, zwolenników członkostwa Polski w NATO przybyło łącznie o 11 punktów procentowych, ale znaczący wzrost poparcia wyraził się też w tym, że o 22 punkty procentowe przybyło jego zdecydowanych zwolenników (zob. rysunek 3), ponadto wyraźnie (o 6 punktów) spadł odsetek respondentów obojętnych oraz zmniejszyła się – i tak już marginalna – grupa przeciwników. We wcześniejszym okresie widoczne – choć nie tak duże jak w latach 2014 i 2022 – wzrosty odsetka zwolenników członkostwa Polski w NATO odnotowaliśmy w kwietniu 2002 roku (ponad pół roku po zamachu terrorystycznym na World Trade Center i uruchomieniu po raz pierwszy w historii NATO procedur związanych z art. 5 Traktatu Północnoatlantyckiego, który głosi, że atak na dowolne państwo należące do NATO jest równoznaczny z atakiem na cały sojusz) oraz w maju 2003 roku (dwa miesiące po rozpoczęciu przez Stany Zjednoczone i koalicję sił międzynarodowych, w skład której weszła też Polska, wojny w Iraku).

CBOS

RYS. 2. Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?

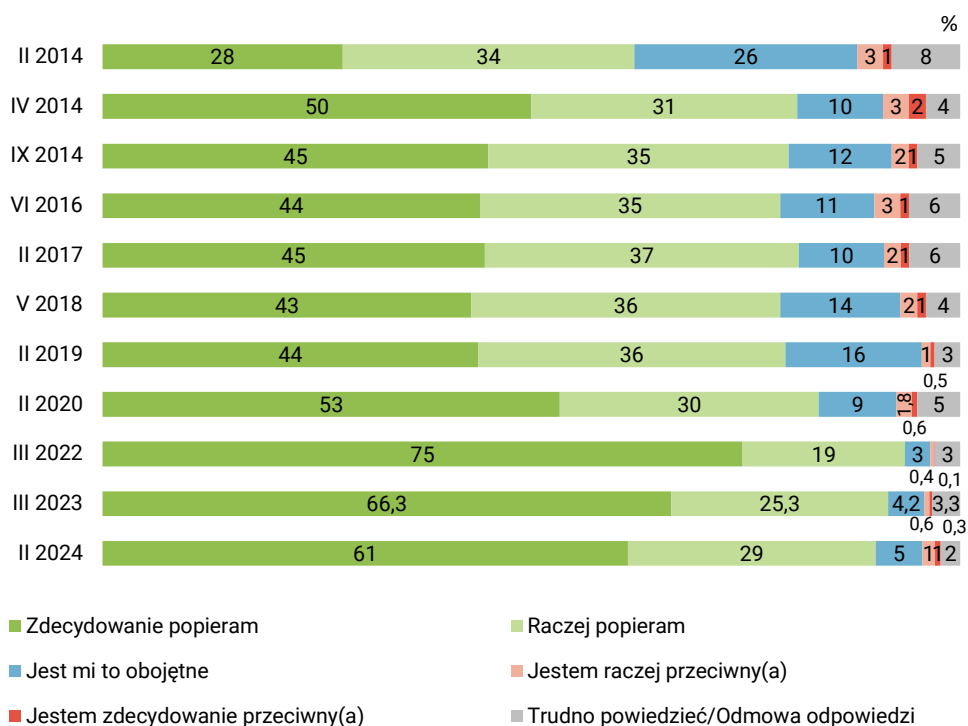
Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

W kolejnych dwóch latach w porównaniu z marcem 2022 roku poparcie dla członkostwa Polski w NATO nieco osłabło. Obecnie wyraża je dziewięciu na dziesięciu pytanych (90%, w porównaniu z marcem 2023 roku spadek o 2 punkty procentowe i łącznie o 4 punkty procentowe mniej niż w marcu 2022 roku). Osłabienie poparcia dla członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim widoczne jest w szczególności, gdy porównamy odsetki odpowiedzi „zdecydowanie popieram” – o ile w marcu 2022 roku deklaracje takie składało trzy czwarte badanych (75%), to obecnie grupa ta zbliżyła się do trzech piątych (61%). W ciągu dwóch ostatnich lat zdecydowanych zwolenników obecności Polski w NATO ubyło zatem o 14 punktów procentowych, a o 10 punktów przybyło badanych raczej ją

popierających. Przeciwnych przynależności naszego kraju do Sojuszu Północnoatlantyckiego jest obecnie 2% badanych, a 5% deklaruje obojętność. W porównaniu z poprzednim pomiarem obojętnych i przeciwników nieznacznie przybyło (po 1 punkcie procentowym). Obojętni wobec przynależności Polski do NATO oraz jej przeciwnicy stanowią zdecydowaną mniejszość we wszystkich analizowanych grupach demograficznych i społecznych, a dominują zdecydowani i umiarkowani jej zwolennicy (zob. tabelę aneksową 1).

CBOS

RYS. 3. Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO czy też jest temu przeciwny(a)?

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Analizy wielozmiennowe wskazują, iż poparcie dla przynależności Polski do NATO różnicuje przede wszystkim deklarowane zainteresowanie polityką. Im jest ono większe, tym więcej zdecydowanych zwolenników członkostwa w sojuszu (od 46% wśród badanych, których polityka praktycznie nie interesuje, do 81% wśród deklarujących bardzo duże lub duże zainteresowanie), a im mniejsze, tym więcej obojętnych i przeciwników (łącznie od 3 % wśród zainteresowanych polityką w dużym lub bardzo dużym stopniu do 16% wśród tych, których polityka praktycznie nie interesuje).

TABELA 2

Czy osobiście popiera Pan(i) przynależność Polski do NATO czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką:			
	bardzo duże lub duże – uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
procentowanie w kolumnach				
Zdecydowanie popieram	81	60	49	46
Raczej popieram	15	31	39	32
Jest mi to obojętne	2	4	9	13
Jestem (raczej lub zdecydowanie) przeciwny(a)	1	2	2	3
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	2	2	1	6

Spośród analizowanych zmiennych społeczno-demograficznych poparcie dla członkostwa Polski w NATO najbardziej różnicuje poziom wykształcenia badanych. Tak jak poprzednio najwięcej jego zwolenników (96%), w tym zdecydowanych (72%), notujemy wśród osób z wyższym wykształceniem. Im niższy poziom wykształcenia, tym mniejsze poparcie, a więcej obojętnych, unikających zajęcia stanowiska w tej kwestii i przeciwników. Jednak we wszystkich wyróżnionych grupach w zdecydowanej przewadze są zwolennicy przynależności Polski do NATO (zob. tabelę aneksową 2).

Tak jak w poprzednich badaniach znacznie więcej zdecydowanych zwolenników obecności Polski w NATO jest wśród mężczyzn niż wśród kobiet (69% wobec 54%), które wyraźnie częściej niż mężczyźni popierają je umiarkowanie (33% wobec 24%) lub deklarują obojętność (8% wobec 3%). Ponadto warto zauważyć, iż obecnie przynależność Polski do NATO znacznie częściej niż pozostali badani popierają osoby deklarujące lewicowe poglądy polityczne (łącznie 94%, z czego 73% w sposób zdecydowany).

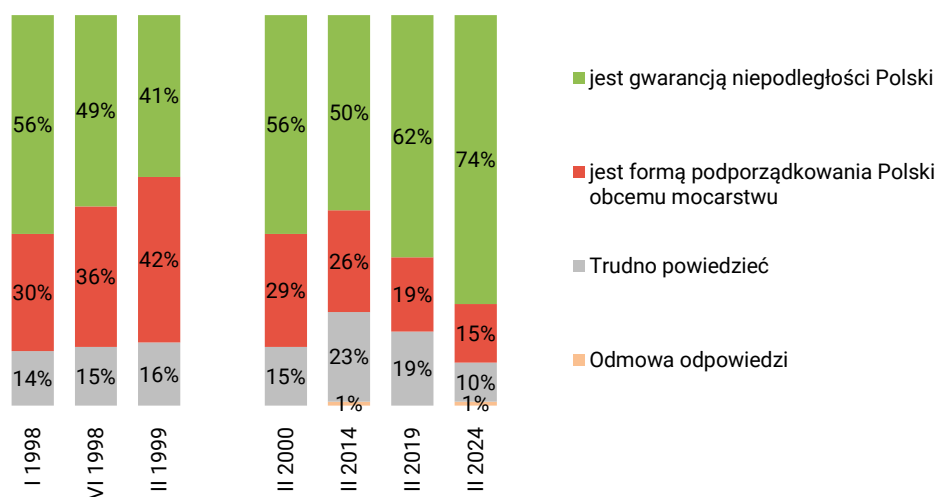
PRZYNALEŻNOŚĆ DO NATO A NIEPODLEGŁOŚĆ POLSKI

Doświadczenia kilkudziesięcioletniej dominacji Związku Radzieckiego budziły obawy przed podporządkowaniem Polski innemu mocarstwu. Dla niemałej części Polaków przystąpienie naszego kraju do Sojuszu Północnoatlantyckiego było przejawem takiego podporządkowania interesom Stanów Zjednoczonych Ameryki. Im bliżej było przyjęcia Polski do NATO, tym częstsze były obawy przed nową formą uzależnienia od obcego mocarstwa. W przeddzień przystąpienia do sojuszu nawet nieznacznie więcej osób uważało, że przynależność do tej organizacji będzie nową formą podporządkowania kraju obcemu mocarstwu (42%), niż twierdziło, że będzie ona gwarancją niepodległości (41%). Nastroje te radykalnie zmieniły się już w pierwszym roku członkostwa Polski w NATO – w lutym 2000 roku większość Polaków (56%) dostrzegła w przynależności do sojuszu gwarancję niepodległości Polski, a ponad jedna czwarta (29%) uważała, że jest to nowa forma zależności od obcego mocarstwa.

Po 15 latach przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego rozkład opinii o jej wpływie na niepodległość Polski zmienił się w niewielkim stopniu w stosunku do notowanego przed pierwszą rocznicą członkostwa w NATO. Zdecydowaną zmianę na korzyść odnotowaliśmy natomiast w lutym 2019 roku, a kolejną obecnie. Blisko trzy czwarte (74%) Polaków wyraża przekonanie, że przynależność do NATO jest gwarancją niepodległości Polski (od lutego 2019 roku wzrost o 12 punktów procentowych), a tylko 15% dostrzega w tym formę podporządkowania obcemu mocarstwu (spadek o 4 punkty procentowe). Najmniejsza w historii tych badań jest ponadto grupa respondentów niepotrafiących zająć stanowiska w tej kwestii (10%, od poprzedniego badania spadek o 9 punktów procentowych). Zmiany opinii na ten temat z całą pewnością wynikają z obserwacji losów Ukrainy w ciągu ostatnich 10 lat. Przekonanie, że przynależność do NATO jest gwarancją niepodległości Polski, przeważa obecnie we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych (zob. tabelę aneksową 3).

CBOS

RYS. 4. Które z następujących stwierdzeń jest bliższe Pana(i) pogładowi na temat przynależności Polski do NATO? Przynależność do NATO:

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Pytanie w latach 1998, 1999 brzmiało: „Które z następujących stwierdzeń jest najbliższe Pana(i) pogładowi na temat przystąpienia Polski do NATO?”. Kafeteria odpowiedzi była następująca: „Przystąpienie do NATO będzie gwarancją niepodległości Polski”; „Przystąpienie do NATO będzie nową formą podporządkowania Polski obcemu mocarstwu”

Tak jak przed pięcioma laty opinie na ten temat związane są przede wszystkim ze stosunkiem do członkostwa naszego kraju w NATO. O ile zwolennicy przynależności do tej organizacji w zdecydowanej większości widzą w niej gwarancję niepodległości Polski (w szczególności spośród zdecydowanie ją popierających taką opinię wyraża 89%), o tyle przeważająca część (85%) nielicznej grupy jej przeciwników uważa, że jest to forma podporządkowania kraju obcemu mocarstwu. Co ciekawe – identycznie jak w poprzednich badaniach – także deklarujący obojętność wobec przynależności Polski do NATO częściej uważają ją za formę podporządkowania niż gwarancję

niepodległości. Warto dodać, iż w porównaniu z rokiem 2019⁷ nie zmienił się rozkład opinii w tej kwestii wśród zdecydowanych zwolenników przynależności Polski do NATO, natomiast w grupach raczej ją popierających oraz obojętnych wyraźnie przybyło przekonanych, że przynależność do NATO jest gwarancją niepodległości Polski.

TABELA 3

Które z następujących stwierdzeń jest bliższe Pana(i) pogładowi na temat przynależności Polski do NATO?	Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO czy też jest temu przeciwny(a)?				
	Zdecydowanie popieram	Raczej popieram	Jest mi to obojętne	Jestem przeciwny(a)*	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
procentowanie w kolumnach					
Przynależność do NATO jest gwarancją niepodległości Polski	89	62	34	0	9
Przynależność do NATO jest formą podporządkowania Polski obcemu mocarstwu	5	22	53	85	29
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	6	17	13	15	62

* Połączono odpowiedzi „Jestem raczej przeciwny(a)” i „Jestem zdecydowanie przeciwny(a)” ze względu na niewielką liczbę respondentów w próbie.

Tak jak poprzednio opinie w tej kwestii różnicuje deklarowany poziom zainteresowania polityką. Mimo iż przekonanie, że przynależność do NATO jest gwarancją niepodległości Polski, dominuje we wszystkich wyróżnionych grupach, to szczególnie często (86%) wyrażają je osoby deklarujące duże i bardzo duże zainteresowanie polityką, uważnie śledzące to, co się w niej dzieje. Warto też dodać, iż w porównaniu z rokiem 2019 największy przyrost odsetka takich opinii odnotowaliśmy w grupie respondentów deklarujących nikłe, niewielkie zainteresowanie polityką, których uwadze często umykają nawet ważne wydarzenia.

TABELA 4

Które z następujących stwierdzeń jest bliższe Pana(i) pogładowi na temat przynależności Polski do NATO?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką:			
	bardzo duże lub duże – uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
procentowanie w kolumnach				
Przynależność do NATO jest gwarancją niepodległości Polski	86	74	72	52
Przynależność do NATO jest formą podporządkowania Polski obcemu mocarstwu	10	15	17	22
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	4	10	11	26

⁷ Zob. przypis 3.

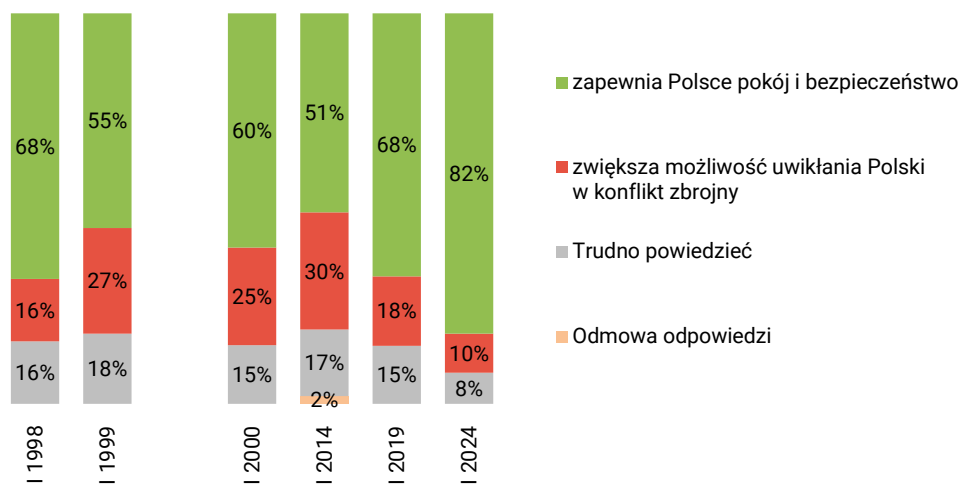
Ponadto zdanie, że przynależność do NATO jest gwarancją niepodległości Polski, znacznie częściej wyrażają badani, którzy potrafią umieścić swoje poglądy polityczne na osi lewica–centrum–prawica, niż ci, którzy tego unikają, a wśród badanych o zdefiniowanych poglądach politycznych ponadprzeciętną częstością wyrażania takich opinii wyróżniają się obecnie osoby identyfikujące się z lewicą (85%) – zob. tabelę aneksową 3.

Spośród analizowanych zmiennych demograficznych opinie w tej kwestii najbardziej różnicuje poziom wykształcenia. Na tle pozostałych badanych znacznie częściej przekonanie, że przynależność do NATO jest gwarancją niepodległości Polski, wyrażają osoby z wyższym wykształceniem (84%).

PRZYNALEŻNOŚĆ DO NATO A BEZPIECZEŃSTWO POLSKI

Wśród ogółu dorosłych Polaków – niezależnie od momentu, w którym przeprowadzono badanie – dominowało przekonanie, że członkostwo w NATO jest równoznaczne z zapewnieniem Polsce pokoju i bezpieczeństwa (zob. rysunek 5). W zależności od terminu badania notowaliśmy jednak znaczące różnice w społecznym poparciu tej tezy. W styczniu 1998 roku, czyli rok przed przystąpieniem Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego, uważało tak ponad dwie trzecie (68%) badanych, a jedynie co szósty (16%) wyrażał obawę, iż przynależność ta zwiększy możliwość uwikłania w konflikt zbrojny. W lutym 1999 roku, czyli tuż przed przystąpieniem naszego kraju do NATO, obawy przed możliwością wciągnięcia Polski w konflikt zbrojny wskutek członkostwa w tej organizacji znacząco wzrosły (do 27%), następnie nieco osłabły w ciągu pierwszego roku obecności Polski w sojuszu (spadek do 25% w lutym 2000 roku), by znowu istotnie zwiększyć swój zasięg tuż przed 15. rocznicą członkostwa (do 30% w lutym roku 2014). Wtedy też przekonanie, że przynależność do NATO zapewnia Polsce pokój i bezpieczeństwo, wyrażała tylko nieco ponad połowa (51%) badanych, czyli najmniej w historii tych badań. W lutym 2019 roku, czyli po kolejnych pięciu latach, odsetek uważających, że przynależność do NATO zapewnia Polsce pokój i bezpieczeństwo, znacząco się zwiększył (do 68%), a udział twierdzących, że zwiększa ona możliwość uwikłania Polski w konflikt zbrojny, znacząco spadł (do 18%), w efekcie czego rozkład opinii na ten temat był niemal identyczny jak rok przed formalnym uzyskaniem członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim. Kolejny znaczący wzrost odsetka przekonanych, że przynależność Polski do NATO zapewnia Polsce pokój i bezpieczeństwo, odnotowaliśmy w lutym tego roku. Obecnie aż 82% badanych, czyli najwięcej w historii tych badań (od lutego 2019 roku wzrost o 14 punktów procentowych), podziela ten pogląd, a tylko co dziesiąty uważa, że członkostwo w NATO zwiększa możliwość uwikłania Polski w konflikt zbrojny (znacznie mniej niż w poprzednich badaniach, od lutego 2019 roku spadek o 8 punktów procentowych). Zmianę opinii Polaków na ten temat wiązać można z agresywnymi działaniami Rosji wobec Ukrainy.

RYS. 5. Które z następujących stwierdzeń jest bliższe Pana(i) pogładowi na temat przynależności Polski do NATO? Przynależność do NATO:

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Pytanie w latach 1998, 1999 brzmiało: „Które z następujących stwierdzeń jest najbliższe Pana(i) pogładowi na temat przystąpienia Polski do NATO?”. Kafeteria odpowiedzi była następująca: „Przystąpienie do NATO zapewni Polsce pokój i bezpieczeństwo”, „Przystąpienie do NATO zwiększy możliwość uwikłania Polski w konflikt zbrojny”

Tak jak przed pięcioma laty opinie w tej kwestii wiążą się przede wszystkim ze stosunkiem badanych do członkostwa Polski w NATO. Ci, którzy je popierają, w zdecydowanej większości wyrażają pogląd, iż zapewnia ono Polsce pokój i bezpieczeństwo. Ponadto im silniejsze poparcie dla przynależności do NATO, tym częściej wyrażana jest opinia, iż zapewnia ona Polsce pokój i bezpieczeństwo (od 74% wśród raczej popierających do 94% wśród zdecydowanych zwolenników). Także osoby deklarujące obojętność w tej kwestii częściej sądzą, że członkostwo w NATO jest gwarancją pokoju i bezpieczeństwa niż skłonne są twierdzić, że niesie ono ze sobą możliwość wciągnięcia naszego kraju w konflikt zbrojny (43% wobec 38%). Jedynie wśród przeciwników przynależności Polski do sojuszu dominują opinia (83%), iż zwiększa ona możliwość uwikłania Polski w konflikt zbrojny. Warto dodać, iż w porównaniu z rokiem 2019⁸ największą zmianę opinii w tym względzie odnotowaliśmy wśród badanych deklarujących, że jest im obojętne, czy Polska należy do NATO, czy też nie, ale wzrósł też odsetek przekonanych, że przynależność do NATO zapewnia Polsce pokój i bezpieczeństwo wśród umiarkowanych jej zwolenników.

⁸ Zob. przypis 3.

TABELA 5

Które z następujących stwierdzeń jest bliższe Pana(i) pogładowi na temat przynależności Polski do NATO?	Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO czy też jest temu przeciwny(a)?				
	Zdecydowanie popieram	Raczej popieram	Jest mi to obojętne	Jestem przeciwny(a)*	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	procentowanie w kolumnach				
Przynależność do NATO zapewnia Polsce pokój i bezpieczeństwo	94	74	43	0	4
Przynależność do NATO zwiększa możliwość uwikłania Polski w konflikt zbrojny	3	15	38	83	23
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	3	10	18	17	72

* Połączono odpowiedzi „Jestem raczej przeciwny(a)” i „Jestem zdecydowanie przeciwny(a)” ze względu na niewielką liczbę respondentów w próbie.

We wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych przeważa przekonanie, że przynależność do NATO zapewnia Polsce pokój i bezpieczeństwo (zob. tabelę aneksową 4), a zmienną, która najbardziej różnicuje opinie ankietowanych w tym względzie, jest wykształcenie. Im wyższy jego poziom, tym więcej badanych wyraża pogląd, że przynależność do NATO jest dla Polski gwarancją pokoju i bezpieczeństwa (od 70% wśród osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym do 89% w grupie z wyższym wykształceniem). Warto też dodać, iż wśród badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym blisko jedna czwarta (23%) nie potrafi zająć stanowiska w tej kwestii.

POSTRZEGANIE PEWNOŚCI SOJUSZU PÓŁNOCNOATLANTYCKIEGO

Od rozpoczęcia zbrojnej inwazji Rosji na Ukrainę wielokrotnie można było usłyszeć zapewnienia oficjalnych przedstawicieli innych państw Sojuszu Północnoatlantyckiego, z prezydentem Stanów Zjednoczonych Joe Bidenem na czele, że NATO będzie bronić każdego cala/centymetra terytorium należącego do państw sojuszu. Zapewnienia te, a także obecność wojsk sojusznicych w Polsce, która zwiększyła się jeszcze przed rozpoczęciem wojny na Ukrainie, znalazły oddźwięk w polskiej opinii publicznej. W marcu 2022 roku odnotowaliśmy rekordowo wysoki odsetek (81%) przekonanych, że Polska może być pewna zaangażowania natowskich sojuszników w ewentualną obronę naszych granic, a kwestionował to tylko co dziesiąty badany.

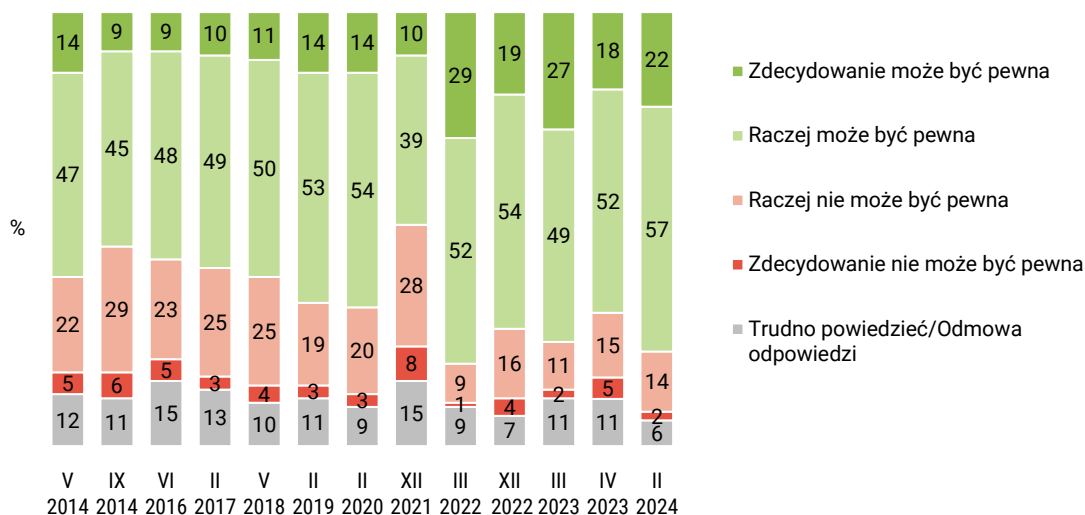
Gdy 15 listopada 2022 roku w miejscowości Przewodów w województwie lubelskim przy granicy z Ukrainą spadła zabłąkana rakietą, zabijając dwóch polskich obywateli, w mediach na nowo rozgorzały dyskusje dotyczące tego, jak na ewentualny atak na Polskę zareagowałyby pozostałe państwa

NATO. W badaniu zrealizowanym w pierwszej dekadzie grudnia 2022 roku⁹ odsetek respondentów twierdzących, że Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic, spadł w porównaniu z marcem o 8 punktów procentowych, przy czym odsetek zdecydowanie o tym przekonanych zmniejszył się aż o 10 punktów. Jednocześnie podwoiła się grupa uważających, że zaangażowania sojuszników nie możemy być pewni. Warto przypomnieć, iż wcześniej ze znacznie bardziej wyraźnym spadkiem poczucia pewności zaangażowania natowskich sojuszników w obronę polskich granic mieliśmy do czynienia w grudniu 2021 roku¹⁰, w trakcie trwania kryzysu migracyjnego na granicy z Białorusią.

W marcu 2023 roku¹¹ wśród dorosłych Polaków ponownie odnotowaliśmy wzrost poczucia pewności Sojuszu Północnoatlantyckiego i powrót do poziomu zbliżonego do notowanego w marcu 2022 roku – był to drugi tak wysoki wynik w okresie od maja 2014 roku. Okazał się on jednak nietrwały, gdyż w kwietniu 2023 roku¹² rozkład ocen zbliżył się do odnotowanego w grudniu roku 2022 – 70% badanych uznało, że Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic, natomiast co piąty ankietowany (20%) był przeciwnego zdania, a 11% nie potrafiło zająć stanowiska w tej kwestii.

CBOS

RYS. 6. Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Czy, Pana(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

⁹ Zob. komunikat CBOS „Polacy o wojnie na Ukrainie i zaangażowaniu NATO”, grudzień 2022 (oprac. J. Scovil).

¹⁰ Zob. komunikat CBOS „Opinia publiczna wobec kryzysu na granicy z Białorusią”, grudzień 2021 (oprac. M. Feliksiak).

¹¹ Zob. komunikat CBOS „Polacy o NATO w kontekście wojny na Ukrainie”, kwiecień 2023 (oprac. B. Badora).

¹² Zob. komunikat CBOS „Polacy o kwestiach związanych z obronnością”, maj 2023 (oprac. B. Badora).

Obecnie ponownie odnotowaliśmy znaczący (o 9 punktów procentowych) wzrost odsetka twierdzących, że Polska może być pewna zaangażowania natowskich sojuszników w ewentualną obronę naszych granic, przy czym o 4 punkty procentowe przybyło zdecydowanie o tym przekonanych, a o 5 punktów procentowych zwiększył się udział uważających, że raczej można być tego pewnym. Jednocześnie o 4 punkty procentowe zmniejszyła się grupa twierdzących, że takiej pewności mieć nie można (obecnie 16%), a 5 punktów mniej respondentów niż poprzednio uchyliło się od zajęcia stanowiska w tej kwestii (6%). Należy też dodać, że od marca 2022 roku poczucie pewności zaangażowania natowskich sojuszników w ewentualną obronę granic Polski jest wyższe niż notowane we wcześniejszych badaniach (zob. rysunek 6).

Opinie w tej kwestii wyraźnie różnicuje ogólny stosunek do członkostwa Polski w NATO. Generalnie zdecydowana większość jego zwolenników bardziej lub mniej zdecydowanie wyraża pogląd, że w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania natowskich sojuszników w ewentualną obronę naszych granic, a im silniejsze poparcie dla członkostwa Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim, tym większa pewność tego zaangażowania. Warto jednak dodać, iż nawet wśród zdecydowanych zwolenników przynależności Polski do NATO mniej niż jedna trzecia (31%) wyraża zdecydowaną pewność, że w razie potrzeby sojusznicy zaangażują się w obronę naszych granic. Wśród przeciwników, obojętnych oraz unikających zajęcia stanowiska w kwestii członkostwa Polski w NATO dominują natomiast sceptycy uważający, że nie można być pewnym zaangażowania innych państw tego sojuszu w obronę granic Polski.

TABELA 6

Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Czy, Pana(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?	Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO czy też jest temu przeciwny(a)?				
	Zdecydowanie popieram	Raczej popieram	Jest mi to obojętne	Jestem przeciwny(a)*	Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi
	procentowanie w kolumnach				
Zdecydowanie może być pewna	31	8	2	0	5
Raczej może być pewna	56	72	37	17	6
Raczej nie może być pewna	9	14	41	51	35
Zdecydowanie nie może być pewna	1	1	9	15	4
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	3	5	10	17	51

* Połączono odpowiedzi „Jestem raczej przeciwny(a)” i „Jestem zdecydowanie przeciwny(a)” ze względu na niewielką liczbę respondentów w próbie.

Tak jak w poprzednich badaniach opinie o ewentualnym zaangażowaniu natowskich sojuszników w obronę polskich granic związane są z deklarowanym zainteresowaniem polityką (zob. tabelę 7). Co prawda, niezależnie od stopnia tego zainteresowania, dominuje przekonanie, że w tej chwili Polska może być pewna ich zaangażowania w ewentualną obronę, ale im większe zainteresowanie polityką, tym więcej zdecydowanie o tym przekonanych (od 15% wśród praktycznie polityką niezainteresowanych do 34% wśród bardzo zainteresowanych, szczególnie śledzących, co się w niej dzieje). Jednak najwięcej wątpiących (27%) jest wśród respondentów deklarujących bardzo duże zainteresowanie polityką, uważnie śledzących to, co się w niej dzieje.

TABELA 7

Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Czy, Pana(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką:				
	bardzo duże – uważnie (szczegółowo) śledzi Pan(i) prawie wszystko, co się dzieje w polityce	duże – dość uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
procentowanie w kolumnach					
Zdecydowanie może być pewna	34	29	21	19	15
Raczej może być pewna	36	56	60	61	50
Raczej nie może być pewna	27	11	12	11	19
Zdecydowanie nie może być pewna	0	2	1	2	3
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	2	3	5	6	12

Opinie na ten temat znacząco różnicują także deklarowane poglądy polityczne, przy czym częstszym sceptycyzmem co do ewentualnego zaangażowania natowskich sojuszników w obronę polskich granic na tle badanych o poglądach lewicowych i centrowych wyróżniają się obecnie osoby identyfikujące się z prawicą (19% w tej grupie). Generalnie jednak we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych dominuje obecnie przekonanie, że Polska może liczyć na zaangażowanie sojuszników z NATO w ewentualną obronę polskich granic (zob. tabelę aneksową 5).

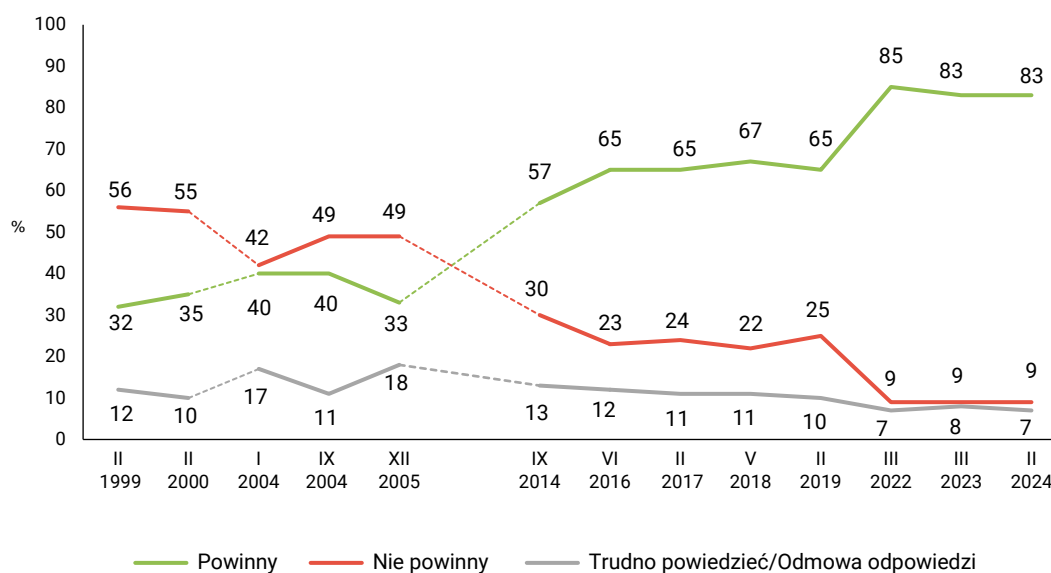
STOSUNEK DO STACJONOWANIA WOJSK INNYCH PAŃSTW NATO W POLSCE

W lutym 2022 roku, jeszcze przed rozpoczęciem zbrojnej inwazji Rosji na Ukrainę, zwiększyła się obecność wojsk Stanów Zjednoczonych na terenie Polski. Pojawili się też w Polsce dodatkowi żołnierze z Wielkiej Brytanii. Od tamtej pory na terytorium Polski, w polskiej przestrzeni powietrznej i na wodach terytorialnych można obserwować nieustającą aktywność wojskową wielu sojuszników Polski. Rekordowe poparcie dla stałej obecności wojsk innych państw NATO w Polsce odnotowaliśmy w marcu 2022 roku (zob. rysunek 7 i tabelę 8). Obecne jest ono tylko nieznacznie niższe i niemal takie samo jak przed rokiem. Ponad cztery piąte (83%) badanych uważa, że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO, z czego 40% to zdecydowani zwolennicy, a 43% raczej popiera stałą ich obecność w naszym kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem o 3 punkty procentowe zmniejszył się odsetek zdecydowanie popierających stacjonowanie w Polsce wojsk innych państw NATO i o tyle samo przybyło umiarkowanych zwolenników. Przeciwników jest tyle samo ile przed rokiem i dwa lata temu (9%). W tej grupie dominują (7%) osoby, które raczej są przeciwne stałej obecności wojsk NATO w naszym kraju, a zdecydowanych przeciwników jest zaledwie 2%. Od odpowiedzi uchyliło się 7% pytanych.

Warto przypomnieć, iż już w okresie od czerwca 2016 do lutego 2019 roku notowaliśmy wyższe niż wcześniej poparcie dla stacjonowania w Polsce wojsk innych państw NATO, choć odsetek zwolenników po raz pierwszy przewyższył udział przeciwników we wrześniu 2014 roku, czyli po „włączeniu” Krymu i Sewastopola w skład Federacji Rosyjskiej oraz po wybuchu konfliktu zbrojnego na wschodzie Ukrainy. Należy też podkreślić, iż od połowy 2016 do lutego 2019 roku wyniki badań były niezwykle stabilne, co przejawiało się nie tylko w ogólnych proporcjach zwolenników i przeciwników stałej obecności wojsk innych państw NATO w Polsce, ale także w odsetkach zdecydowanych oraz umiarkowanych jej zwolenników i przeciwników.

CBOS

RYS. 7. Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?

* Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

TABELA 8

Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	II 1999	II 2000	I 2004	IX 2004	XII 2005	IX 2014	VI 2016	II 2017	V 2018	II 2019	III 2022	III 2023	II 2024
	procentowanie w kolumnach												
Zdecydowanie powinny	8	9	12	15	8	20	23	23	24	22	47	43	40
Raczej powinny	24	26	28	25	25	37	42	42	43	43	38	40	43
Raczej nie powinny	35	29	21	24	26	22	17	18	17	18	8	6	7
Zdecydowanie nie powinny	21	26	21	25	23	8	6	6	5	7	1	3	2
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	12	10	17	11	18	13	12	11	11	10	7	8	7

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Z wielozmiennowych analiz statystycznych wynika, że – tak jak w poprzednich badaniach – poparcie dla stacjonowania w Polsce wojsk innych państw NATO wiąże się przede wszystkim z ogólnym stosunkiem do przynależności naszego kraju do Sojuszu Północnoatlantyckiego. Co oczywiste, największymi zwolennikami stałej obecności wojsk innych państw NATO w Polsce są badani zdecydowanie popierający członkostwo Polski w sojuszu – łącznie 92% z nich jest za, przy czym większość (56%) opowiada się za tym w sposób zdecydowany, a 36% uważa, że wojska innych państwa NATO raczej powinny stacjonować w Polsce. Badani deklarujący, że raczej popierają przynależność Polski do NATO, najczęściej (62%) również w sposób umiarkowany popierają stacjonowanie w naszym kraju wojsk innych państw natowskich, a tylko 21% z nich to zdecydowani zwolennicy ich stałej obecności w Polsce. Zwolennikami, choć na ogół umiarkowanymi, stacjonowania wojsk innych państw NATO w Polsce są też w większości respondenci deklarujący, że jest im obojętne, czy Polska jest członkiem Sojuszu Północnoatlantyckiego, natomiast większość przeciwników członkostwa w NATO jest też przeciwna stacjonowaniu wojsk innych państw tego sojuszu w naszym kraju.

TABELA 9

Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?	Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO czy też jest temu przeciwny(a)?				
	Zdecydowanie popieram	Raczej popieram	Jest mi to obojętne	Jestem przeciwny(a)*	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	procentowanie w kolumnach				
Zdecydowanie powinny	56	21	2	4	3
Raczej powinny	36	62	55	14	14
Raczej nie powinny	3	9	17	53	22
Zdecydowanie nie powinny	1	1	14	14	7
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	5	7	12	15	54

* Połączono odpowiedzi „Jestem raczej przeciwny(a)” i „Jestem zdecydowanie przeciwny(a)” ze względu na niewielką liczbę respondentów w próbie.

Stosunek do stacjonowania w Polsce wojsk innych państw NATO istotnie różnicuje także deklarowany poziom zainteresowania polityką, a im jest ono większe, tym silniejsze poparcie respondentów dla stałej obecności wojsk sojuszniczych w naszym kraju. Mniejsze zainteresowanie polityką sprzyja natomiast częstszemu unikaniu wyrażania opinii na ten temat (w szczególności ponad jedna piąta badanych, których polityka praktycznie nie interesuje, nie zajęła stanowiska w tej kwestii). Należy jednak podkreślić, iż niezależnie od stopnia zainteresowania polityką większość stanowią badani opowiadający się za stacjonowaniem w Polsce wojsk innych państw NATO.

TABELA 10

Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką:			
	bardzo duże lub duże – uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
	procentowanie w kolumnach			
Zdecydowanie powinny	65	37	29	23
Raczej powinny	28	47	50	48
Raczej nie powinny	3	8	10	4
Zdecydowanie nie powinny	2	2	2	4
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	3	6	9	21

Stosunek do stacjonowania w naszym kraju wojsk innych państw Sojuszu Północnoatlantyckiego różnicują także deklarowane poglądy polityczne określane na osi lewica-centrum-prawica. Zwolennicy stałej obecności wojsk innych państw NATO w Polsce wyraźnie dominują niezależnie od deklarowanych poglądów, ale siłą poparcia na tle pozostałych wyróżniają się badani identyfikujący się z lewicą (46% z nich uważa, że w Polsce zdecydowanie powinny stacjonować wojska innych państw NATO, a 44% – że raczej powinny). Warto też dodać, iż co czwarty (25%) respondent niepotrafiący określić swoich poglądów politycznych na osi lewica-centrum-prawica uchylił się od zajęcia stanowiska w tej kwestii (zob. tabelę aneksową 6).

Spośród analizowanych zmiennych demograficznych stosunek do stacjonowania w Polsce wojsk innych państw NATO najbardziej różnicuje płeć ankietowanych. Tak jak w poprzednich badaniach stałą obecność wojsk innych państw NATO w Polsce bardziej popierają mężczyźni (89%, w tym 50% w sposób zdecydowany) niż kobiety (79%, w tym 32% w sposób zdecydowany). Kobiety natomiast nieco częściej niż mężczyźni uważają, że wojska innych państw NATO nie powinny w Polsce stacjonować (10% wobec 7%), znacznie częściej też niż mężczyźni nie mają w tej kwestii wyrobionych poglądów (odpowiednio: 11% wobec 4%). Opinie na ten temat istotnie różnicuje też wiek, a największe poparcie dla stałej obecności sojuszniczych wojsk w Polsce notujemy wśród badanych w wieku od 45 do 54 lat (52% z nich uważa, że w Polsce zdecydowanie powinny stacjonować wojska innych państw NATO, a 34% – że raczej powinny). Wyższe niż przeciętne poparcie notujemy ponadto wśród kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem oraz ogólnie badanych z wyższym wykształceniem, a także wśród mieszkańców co najmniej półmilionowych miast – zob. tabelę aneksową 6.

Po 25 latach przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego członkostwo naszego kraju w NATO popiera 90% dorosłych Polaków, a jedynie 2% jest temu przeciwnych. W ostatnim ćwierćwieczu przynależność Polski do NATO – niezależnie od terminu badania – popierała zdecydowana większość ankietowanych, nigdy jednak pronatowskie postawy nie były w polskim społeczeństwie tak rozpowszechnione jak w okresie od marca 2022 roku, choć już od kwietnia 2014 roku obserwowaliśmy większe poparcie niż we wcześniejszych badaniach. Niewątpliwie należy wiązać to z losami Ukrainy w ostatnich dziesięciu latach.

Samo przystąpienie do NATO postrzegane jest tuż przed 25. rocznicą jako ważne wydarzenie w historii Polski (aż 60% badanych uważa je za przełomowe, o znaczeniu historycznym, a 34% za ważne). Ogromna większość (82%) ankietowanych zgadza się z opinią, iż przynależność do NATO zapewnia Polsce pokój i bezpieczeństwo, a blisko trzy czwarte (74%) uważa, że jest ona gwarancją niepodległości Polski.

W tym roku ponownie odnotowaliśmy znaczący (o 9 punktów procentowych) wzrost odsetka twierdzących, że Polska może być pewna zaangażowania natowskich sojuszników w ewentualną obronę naszych granic (obecnie uważa tak 79% badanych, a wątpi w to 16%). Należy też dodać, że od marca 2022 roku poczucie pewności zaangażowania sojuszników z NATO w ewentualną obronę granic Polski jest wyższe niż notowane we wcześniejszych badaniach.

Od marca 2022 roku utrzymuje się bardzo wysokie poparcie dla stacjonowania w Polsce wojsk innych państw NATO – obecnie 83% respondentów jest zdania, że w naszym kraju powinny stacjonować wojska innych państw sojuszu, a przeciwnicy stałej ich obecności na terytorium naszego kraju stanowią tylko 9%.

Pronatowskim postawom sprzyja większe zainteresowanie polityką oraz wyższy poziom wykształcenia ankietowanych. Ponadto częściej niż inni takie nastawienie wyrażają osoby deklarujące lewicowe poglądy polityczne.

Opracowała

Barbara Badora

TABELA 1

		W marcu 1999 roku Polska została oficjalnie przyjęta do NATO. Czy, Pana(i) zdaniem, przystąpienie do NATO było dla Polski wydarzeniem:					Liczba osób
		przełomowym, o historycznym znaczeniu	ważnym, ale nie pierwszoplanowym	w sumie niezbyt ważnym	tak naprawdę bez znaczenia	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		60	34	2	2	3	994
Płeć	Mężczyźni	67	28	2	2	1	469
	Kobiety	53	39	2	2	4	525
Wiek	18–24 lata	54	40	2	4		95
	25–34	59	35	1	4	0	152
	35–44	61	34	2	2	2	192
	45–54	62	33	2	2	1	162
	55–64	66	29	2		3	152
	65 lat i więcej	56	34	2	2	6	241
Miejsce zamieszkania	Wieś	48	43	3	3	4	409
	Miasto do 19 999	70	26		2	2	142
	20 000 – 99 999	72	24		2	3	194
	100 000 – 499 999	53	40	4	2	1	140
	500 000 i więcej mieszk.	81	19				109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	46	37	2	4	10	140
	Zasadnicze zawodowe	52	39	4	3	2	211
	Średnie	59	36	1	2	1	352
	Wyższe	73	25	1	1	0	291
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	80	20				134
	Średni personel, technicy	74	26				50
	Pracownicy adm.-biurowi	51	47	1	1		83
	Pracownicy usług	57	34	2	4	3	85
	Robotnicy wykwalifikowani	60	33	1	3	3	88
	Robotnicy niewykwalifik.	28	60	7	4		31
	Rolnicy	51	41	3	3	2	42
	Pracujący na własny rach.	61	35		4		51
	Bezrobotni	52	41			8	16
	Emeryci	57	33	2	2	6	278
	Renciści	56	34	7		3	39
	Uczniowie i studenci	67	29		4		50
	Zajmujący się domem i inni	52	37		8	2	46
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	63	34	1	1	1
spółce właścicieli prywatnych i państwa		63	34	2		1	120
sekt. prywat. poza rolnict.		65	30	1	3	1	269
prywatnym gosp. rolnym		48	44	3	3	2	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	53	34	6	4	4	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	57	31	3	3	6	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	57	37	1	2	3	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	72	26	2	1		121
	4000 zł i więcej	69	29	1	1	0	181
	Trudno powiedzieć	51	42		4	3	120
	Odmowa odpowiedzi	57	36	1	3	3	174
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	39	6	4	10	46
	Średnie	52	39	3	2	4	370
	Dobre	67	30	0	2	1	579
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	60	35			5	40
	Raz w tygodniu	60	33	2	2	3	334
	1–2 razy w miesiącu	43	51	2	2	2	159
	Kilka razy w roku	63	29	2	4	2	215
	W ogóle nie uczestniczy	68	27	2	2	2	223
Poglądy polityczne	Lewica	70	27	1	1	0	266
	Centrum	56	37	1	3	2	252
	Prawica	60	33	2	2	2	338
	Trudno powiedzieć	43	42	3	5	8	106

TABELA 2

		Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO czy też jest temu przeciwny(a)?					Liczba osób
		Zdecydowanie popieram	Raczej popieram	Jest mi to obojętne	Jestem przeciwny	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		61	29	5	2	2	994
Płeć	Mężczyźni	69	24	3	2	2	469
	Kobiety	54	33	8	3	2	525
Wiek	18–24 lata	55	28	9	2	5	95
	25–34	59	31	3	5	2	152
	35–44	61	34	4	1		192
	45–54	62	27	6	3	2	162
	55–64	61	29	8	2	0	152
	65 lat i więcej	65	24	5	2	5	241
Miejsce zamieszkania	Wieś	54	35	6	3	2	409
	Miasto do 19 999	59	32	7	1	1	142
	20 000 – 99 999	68	26	3	1	2	194
	100 000 – 499 999	58	24	9	3	6	140
	500 000 i więcej mieszk.	80	16	1	2	1	109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	57	21	10	4	8	140
	Zasadnicze zawodowe	49	40	8	2	2	211
	Średnie	62	29	5	2	1	352
	Wyższe	72	24	2	1	1	291
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	80	18		1	2	134
	Średni personel, technicy	68	32				50
	Pracownicy adm.-biurowi	61	28	5	5	1	83
	Pracownicy usług	45	42	8	4	1	85
	Robotnicy wykwalifikowani	61	28	7	3	1	88
	Robotnicy niewykwalifik.	27	47	18	9		31
	Rolnicy	55	42	2			42
	Pracujący na własny rach.	73	22	2		2	51
	Bezrobotni	47	47	3		3	16
	Emeryci	63	26	6	2	4	278
	Renciści	57	30	5	5	3	39
	Uczniowie i studenci	68	22	6		4	50
	Zajmujący się domem i inni	40	39	15	2	3	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	68	26	5	1	1	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	54	40	3	2	2	120
	sekt. prywat. poza rolnict.	67	23	5	4	1	269
	prywatnym gosp. rolnym	55	43	2			45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	50	33	11	4	2	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	58	33	5	1	3	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	65	27	5	1	2	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	72	23	4	1		121
	4000 zł i więcej	74	19	3	2	2	181
	Trudno powiedzieć	55	32	5	4	3	120
	Odmowa odpowiedzi	48	38	8	2	4	174
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	34	12	6	7	46
	Średnie	53	32	8	3	4	370
	Dobre	68	26	3	1	1	579
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	55	39	6			40
	Raz w tygodniu	60	33	3	2	2	334
	1–2 razy w miesiącu	55	29	9	4	4	159
	Kilka razy w roku	64	27	4	2	2	215
	W ogóle nie uczestniczy	69	20	7	2	3	223
Poglądy polityczne	Lewica	73	21	4	1	0	266
	Centrum	61	28	8	2	2	252
	Prawica	60	32	3	3	3	338
	Trudno powiedzieć	45	38	10	4	3	106

TABELA 3

		Które z następujących stwierdzeń jest bliższe Pana(i) pogładowi na temat przynależności Polski do NATO? Przynależność do NATO:			Liczba osób
		jest gwarancją niepodległości Polski	jest formą podporządkowania Polski obcemu mocarstwu	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		74	15	11	994
Płeć	Mężczyźni	78	13	9	469
	Kobiety	71	17	13	525
Wiek	18–24 lata	68	16	16	95
	25–34	73	17	11	152
	35–44	72	18	10	192
	45–54	77	14	9	162
	55–64	81	12	7	152
	65 lat i więcej	74	13	13	241
Miejsce zamieszkania	Wieś	69	19	12	409
	Miasto do 19 999	73	17	10	142
	20 000 – 99 999	75	13	11	194
	100 000 – 499 999	77	12	11	140
	500 000 i więcej mieszk.	92	2	6	109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	64	18	17	140
	Zasadnicze zawodowe	74	19	8	211
	Średnie	71	17	12	352
	Wyższe	84	8	8	291
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	89	7	4	134
	Średni personel, technicy	87	7	6	50
	Pracownicy adm.-biurowi	70	19	11	83
	Pracownicy usług	68	19	13	85
	Robotnicy wykwalifikowani	67	21	12	88
	Robotnicy niewykwalifik.	59	18	23	31
	Rolnicy	70	26	4	42
	Pracujący na własny rach.	80	15	5	51
	Bezrobotni	43	46	11	16
	Emeryci	74	13	12	278
	Renciści	75	11	15	39
	Uczniowie i studenci	79	12	9	50
	Zajmujący się domem i inni	66	13	21	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	82	12	6	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	77	11	12	120
	sekt. pryw. poza rolnict.	74	17	9	269
	prywatnym gosp. rolnym	69	27	4	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	62	19	19	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	68	23	9	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	77	14	9	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	85	9	7	121
	4000 zł i więcej	85	10	5	181
	Trudno powiedzieć	66	18	16	120
	Odmowa odpowiedzi	69	17	14	174
Ocena własnych war. mater.	Złe	49	28	23	46
	Średnie	70	18	12	370
	Dobre	79	12	9	579
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	66	12	22	40
	Raz w tygodniu	78	14	8	334
	1–2 razy w miesiącu	69	20	11	159
	Kilka razy w roku	75	16	9	215
	W ogóle nie uczestniczy	74	13	13	223
Poglądy polityczne	Lewica	85	10	5	266
	Centrum	75	16	9	252
	Prawica	74	18	8	338
	Trudno powiedzieć	50	20	30	106

TABELA 4

		Które z następujących stwierdzeń jest bliższe Pana(i) pogładowi na temat przynależności Polski do NATO? Przynależność do NATO:			Liczba osób
		zapewnia Polsce pokój i bezpieczeństwo	zwiększa możliwość uwikłania Polski w konflikt zbrojny	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		82	10	8	994
Płeć	Mężczyźni	84	10	7	469
	Kobiety	80	11	9	525
Wiek	18–24 lata	78	10	12	95
	25–34	82	12	7	152
	35–44	85	13	3	192
	45–54	82	10	7	162
	55–64	81	10	9	152
	65 lat i więcej	80	8	11	241
Miejsce zamieszkania	Wieś	74	15	11	409
	Miasto do 19 999	86	6	8	142
	20 000 – 99 999	87	6	7	194
	100 000 – 499 999	84	10	6	140
	500 000 i więcej mieszcz.	90	8	3	109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	70	7	23	140
	Zasadnicze zawodowe	78	15	7	211
	Średnie	82	12	6	352
	Wyższe	89	7	5	291
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	93	3	3	134
	Średni personel, technicy	92	3	5	50
	Pracownicy adm.-biurowi	83	17		83
	Pracownicy usług	83	12	6	85
	Robotnicy wykwalifikowani	81	16	3	88
	Robotnicy niewykwalifik.	64	16	21	31
	Rolnicy	64	14	23	42
	Pracujący na własny rach.	91	9		51
	Bezrobotni	51	26	23	16
	Emeryci	80	9	11	278
	Renciści	81	7	11	39
	Uczniowie i studenci	84	4	12	50
	Zajmujący się domem i inni	69	19	12	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	93	4	3	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	85	10	4	120
	sekt. prywat. poza rolnict.	83	13	4	269
	prywatnym gosp. rolnym	63	16	21	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	70	16	15	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	82	7	10	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	83	10	7	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	87	8	4	121
	4000 zł i więcej	90	8	3	181
	Trudno powiedzieć	72	15	13	120
	Odmowa odpowiedzi	79	12	9	174
Ocena własnych war. mater.	Złe	62	21	17	46
	Średnie	76	14	10	370
	Dobre	86	7	6	579
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	81	7	12	40
	Raz w tygodniu	83	11	6	334
	1–2 razy w miesiącu	75	15	10	159
	Kilka razy w roku	85	10	5	215
	W ogóle nie uczestniczy	82	8	10	223
Poglądy polityczne	Lewica	90	7	3	266
	Centrum	81	12	7	252
	Prawica	80	11	8	338
	Trudno powiedzieć	67	13	20	106

TABELA 5

		Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Czy, Pana(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?					Liczba osób
		Zdecydowanie może być pewna	Raczej może być pewna	Raczej nie może być pewna	Zdecydowanie nie może być pewna	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		22	57	14	2	6	994
Płeć	Mężczyźni	23	57	15	2	3	469
	Kobiety	21	57	12	2	8	525
Wiek	18–24 lata	12	60	20	2	6	95
	25–34	22	53	18	2	4	152
	35–44	22	61	13	2	2	192
	45–54	23	54	15	3	5	162
	55–64	25	62	6	1	6	152
	65 lat i więcej	23	55	12	1	9	241
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	60	15	1	6	409
	Miasto do 19 999	21	59	12	3	6	142
	20 000 – 99 999	27	57	11	1	3	194
	100 000 – 499 999	24	51	14	4	8	140
	500 000 i więcej mieszk.	27	55	15		3	109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	50	13		12	140
	Zasadnicze zawodowe	18	60	15	1	6	211
	Średnie	21	57	15	3	4	352
	Wyższe	25	59	11	1	4	291
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	26	62	8	2	2	134
	Średni personel, technicy	25	60	12	2	1	50
	Pracownicy adm.-biurowi	24	52	19	2	3	83
	Pracownicy usług	19	59	15		7	85
	Robotnicy wykwalifikowani	21	57	15	6	2	88
	Robotnicy niewykwalifik.	22	58	14		6	31
	Rolnicy	25	59	12		4	42
	Pracujący na własny rach.	29	56	10		5	51
	Bezrobotni	22	36	26	5	11	16
	Emeryci	24	54	12	1	8	278
	Renciści	11	73			16	39
	Uczniowie i studenci	10	62	21	4	4	50
	Zajmujący się domem i inni	9	55	31		4	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	23	63	9	1	3	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	65	12	1	2	120
	sekt. pryw. poza rolnict.	23	55	15	3	4	269
	prywatnym gosp. rolnym	22	60	12		6	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	24	54	13	3	6	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	24	54	13		8	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	22	61	9	3	5	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	26	54	16	1	3	121
	4000 zł i więcej	24	61	13	1	1	181
	Trudno powiedzieć	19	55	16	2	8	120
	Odmowa odpowiedzi	16	58	16	2	8	174
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	45	18	8	17	46
	Średnie	18	60	14	2	6	370
	Dobre	25	56	13	1	4	579
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	21	62	6		10	40
	Raz w tygodniu	19	58	14	1	8	334
	1–2 razy w miesiącu	22	58	14	3	3	159
	Kilka razy w roku	26	59	11	1	3	215
	W ogóle nie uczestniczy	24	51	17	2	6	223
Poglądy polityczne	Lewica	26	60	10	2	2	266
	Centrum	24	60	10	3	3	252
	Prawica	19	54	18	1	8	338
	Trudno powiedzieć	17	50	17	2	14	106

TABELA 6

		Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?					Liczba osób
		Zdecydowanie powinny	Raczej powinny	Raczej nie powinny	Zdecydowanie nie powinny	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		40	43	7	2	7	994
Płeć	Mężczyźni	50	39	4	3	4	469
	Kobiety	32	47	9	1	11	525
Wiek	18–24 lata	31	46	5	2	15	95
	25–34	34	43	12		11	152
	35–44	38	48	8	2	4	192
	45–54	52	34	7	3	4	162
	55–64	42	46	3	1	7	152
	65 lat i więcej	42	43	5	3	8	241
Miejsce zamieszkania	Wieś	35	47	8	2	7	409
	Miasto do 19 999	41	47	5		7	142
	20 000 – 99 999	43	45	7	2	4	194
	100 000 – 499 999	43	33	6	5	12	140
	500 000 i więcej mieszk.	52	35	4		10	109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	35	41	7	1	15	140
	Zasadnicze zawodowe	38	46	6	4	6	211
	Średnie	40	44	7	2	8	352
	Wyższe	46	42	7	1	4	291
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	55	39	4		2	134
	Średni personel, technicy	42	48	4	2	4	50
	Pracownicy adm.-biurowi	31	41	17	1	11	83
	Pracownicy usług	34	44	14		9	85
	Robotnicy wykwalifikowani	35	50	7	5	4	88
	Robotnicy niewykwalifik.	19	53	14	2	12	31
	Rolnicy	55	39		3	4	42
	Pracujący na własny rach.	49	42	5		5	51
	Bezrobotni	51	27	14		7	16
	Emeryci	40	43	4	3	9	278
	Renciści	46	44	2		8	39
	Uczniowie i studenci	33	43	2	4	18	50
	Zajmujący się domem i inni	33	46	12	3	7	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	41	49	5	1	5	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	44	7	1	9	120
	sekt. pryw. poza rolnict.	41	41	12	2	5	269
	prywatnym gosp. rolnym	50	44		3	4	45
	Do 1499 zł	44	42	4	4	6	91
Dochody na jedną osobę	Od 1500 zł do 1999 zł	46	41	7	2	4	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	38	43	10	2	8	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	55	37	4		5	121
	4000 zł i więcej	47	39	6	3	5	181
	Trudno powiedzieć	31	46	11		12	120
	Odmowa odpowiedzi	27	54	5	3	11	174
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	33	5	3	18	46
	Średnie	38	45	7	3	6	370
	Dobre	42	43	7	1	7	579
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	33	51	2	2	12	40
	Raz w tygodniu	45	43	6	1	5	334
	1–2 razy w miesiącu	32	48	7	4	9	159
	Kilka razy w roku	39	47	7	1	6	215
	W ogóle nie uczestniczy	45	34	7	3	11	223
Poglądy polityczne	Lewica	46	44	4	2	5	266
	Centrum	40	42	10	1	6	252
	Prawica	42	45	7	2	5	338
	Trudno powiedzieć	29	38	6	2	25	106